

UJEDINJENI ŽELEZNIČAR 	LETO I. Izhaja dvakrat na mesec. Naročnina četrtletno 12 dinarjev. Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Karla Marksa trg 2 (prej Turjaški trg) kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi. Stev. 16.
--	---

Protest proti redukciji.

V enem zadnjih časopisov smo priobčili odlok generalne direkcije Beograd, ki predvideva največje štedenje in pomeni prvo etapo dejanja redukcije.

Podaljšal se je na podlagi tega odloka delavni časturnus-osobju, ukinili so se prosti dnevi, ukinili so se dopusti, oziroma se je za izrabo dopustov podaljšal delavni čas na 24/24, ukinile oziroma zelo reducirale so se premije delavstvu, ukinilo se je delo ob nedeljah in državnih praznikih za delavce, pač pase vse obvezno sili delati ob navadnih praznikih...

Zavzeli smo energične korake na sarajevski konferenci, protestirali na merodajnih mestih, zainteresirali za našo akcijo URSS, delavske zbornice in centralni sekretariat...

Pričakovali smo, da bodo nacionalne in kategorijske organizacije tudi pokazale resen nastop. Varali smo se.

In prišel je drugi udarec.

Generalna direkcija je izdala drugi odlok, s katerim ukinja vsemu delavskemu osobju, ki že leta in leta vrši stalno eksekutivno službo, zakonito določen 20% dodatek na plače z izgovorom, da ni kredita.

Pred par meseci so vzeli istemu osobju službeno obleko, odvezli so mu povišanje urnih plač, nabili so mu 10—12urni delavnik brez vseh odškodnin in danes, ko vidijo, da ta delavska okostja še lažijo na delo, v službo, mu odvzamejo še 20% doklado.

Pogini, saj vas je odveč!

Padli so na nas udarec za udarcem v bolniški blagajni, v katerega centralnem odboru vlada in gospoduje „Udruženje jugoslovanskih nacionalnih železničarjev“.

In še ni grenka čaša izpraznjena do dna.

Jugoslovanski kapitalist je pred pol letom poteptal rudarje, vrgel jih na tla v blato, mesto kruha jim dal kamen in tisoče rudarjev je romalo iz osvobodene domovine v tujino v Francijo in Vestfalsko iskat — domovine, iskat kruha.

Danes je zmanjkalo kreditov za železničarje, grozi obširna redukcija. V Bosni je 700 delavcev na cesti, naši progovni delavci so že na brezplačnem dopustu.

In dvignil se je naš glas širom države, čul se je v Nišu, Indiji, Sarajevu, Brodu, Zagrebu, Ljubljani, Mariboru, v nešteto krajih, čul se je protest, krik ranjene in preganjane zveri, čula se je naša energična zahteva po kruhu, po pravicah.

In ta protest ti pride in moti v interesu kapitalista zopet „Udruženje jugoslovanskih nacionalnih železničarjev“ vpijoč: redukcije ni, Viste demagogi, Vas je treba razpustiti.

In dva dni potem prinese celo meščanski dnevnik „Jutro“ naslednjo vest:

Naše zahteve.

Železničarji, brez razlike kategorij, nastavljeni kot delavstvo zbrani na javnih železničarskih shodih po obširni razpravi o položaju celokupnega železničarskega osobja, postopanju uprave ter posebno vprašanja obečane redukcije

konstatirajo:

1. da se položaj celokupnega železničarskega osobja stalno poslabša, se ukinjajo z zakoni zagaranirane pravice ter da so prejemki daleč pod eksistenčnim minimum;

2. da se kljub svečanim obljubam tako ministerstvo kot generalne in oblasnih direkcij, do danes še ni uveljavil nov delavski pravilnik in pravilnik o sporednih pridelnostih, službeni obleki, voznih ugodnostih ter se ni izvedla nastavitve osobja in da do danes še niso izvoljeni delavski zaupniki;

3. da do danes še ni rešeno vprašanje miloščinarjev, starovpokojscev in rentnarjev ter vprašanje starostnega zavarovanja sploh;

4. da pa se grozi z redukcijo, ukinjenjem in zniževanjem plač in dopustov;

5. da so razmere v bolniški blagajni neurejene in da se povsod postopa proti interesom zavarovanega osobja;

6. da se na vseh krajih krši osemurni delavnik ter uvaža čezurno delo brez vsakih odškodnin.

Konstatirajoč gornje sprejmejo železničarji soglasno naslednje zahteve:

1. da se takoj izplača razlika tako nastavljenemu osobju v smislu jasnih določb zakona, kot tudi delavstvu za čas od 1. oktobra 1923 do dneva prevedbe na urne plače;

2. da se takoj skliče enketa delavskih zaupnikov v Beograd, ki naj predela osnutek za delavski pravilnik in se ta pravilnik uveljavi s 1. junijem 1926;

3. da se čimprej pristopi k redakciji novega zakona o državnem prometnem osobju in sicer sporazumno z zaupniki prizadetega osobja na podlagi osnutka predloženega od USZJ;

4. da se naknadno s 1. junijem 1926 uveljavi:

a) nov pravilnik o sporednih pridelnostih,

b) nov pravilnik o voznih olajšavah, s katerim naj se povrne delavstvu odvzete pravice in provizionistom vozne ugodnosti,

c) nov pravilnik o službeni obleki.

Na podlagi predlogov predloženih od USZJ. Dokler se pa ti pravilniki ne uveljavijo, naj se striktno izvajajo določbe obstoječih zakonov, pravilnikov in naredbe in spoštuje vsa pridobljena in zagaranirana prava ter izvede:

a) stalnost vsega nastavljenega osobja s 1. oktobrom 1926,

b) volitev z zakonom o zaščiti delavcev zagaraniranih delavskih zaupnikov,

c) podelitev službene in delovne obleke,

d) povišanje urnih plač, ki se imajo v smislu ministerske naredbe izvršiti dvakrat letno, pa se v teku zadnjih dveh let sploh ni izvršilo,

e) nastavitve vseh delavcev, ki vrše na sistemiziranih mestih službo.

5. da se reši vprašanje miloščinarjev, rentnikov in starovpokojscev ter vsem tem nakaže miloščine, rente in pokojnine v dinarski veljavi; ter čimprej izvede in uredi starostno zavarovanje v splošnem;

6. da se pristane z grožnjami o redukciji in odpuščanju nižjega nastavljenega osobja in delavstva ter se začne razširjati in povečati vse obstoječe delavnice ter graditi nove, v katerih naj se vrše vsa dela in popravila.

V to svrhu naj se takoj prekliče odlok generalne direkcije F. O. br. 5956-26, ker krši zakonito zagaranirana prava in odlok generalne direkcije F. O. br. 2056-26 od 10. maja 1926, s katerim se je protizakonito ugrabilo 20% doklado delavcem, ki vrše eksekutivno službo.

7. da se v smislu soglasnega sklepa glavne skupščine boln. blagajne, održane 12. junija 1926 v Beogradu, takoj razpošlje vsem oblasnim upravam projekt novega pravilnika o bolniškem in nezgodnem zavarovanju ter skliče izredna skupščina, ki je edino kompetentna o tem pravilniku reševati. Do uvedbe novega pravilnika pa mora uprava spoštovati obstoječo naredbo ter osobju redno izplačevati boleznine ter ostale podpore in ukiniti odlok centralnega upravnega odbora Br. 422 od 12. maja 1926, s katerim so se omejile dajatve za zdravljenje v toplicah.

Oblasnim upravnim odborom naj se zasigura samouprava ter naj ministerstvo točno vrši svoje zakonite obveze ter redno vplača nanj odpada-joče prispevke v fond;

8. da se spoštuje in izvaja osemurni delavnik v vseh panogah železniške službe ter čimprej ratificira vse konvencije mednarodnega biroja dela;

9. da se dosedanj okoreli in birokratski način upravljanja naših železnic zamenja s komercialno trgovskim in se prestane z dosedanjim načinom budžetiranja, s katerim se stalno ogrožava obstoj in pravice osobja, a s tem tudi same železniške službe in prometa sploh.

Na shodu zbrani železničarji smatrajo te zahteve kot zadnji resen opomin upravi in da naj izvršuje tudi ona zakone in naredbe uzakonjene potom parlamenta in ministrskega sveta, kakor se to zahteva od delavstva, ker je izvrševanje zakonov od strani delodajalca v prvi vrsti predpogoj za konsolidacijo države in narodnega gospodarstva.

Te zahteve pa so tudi minimum zahtev, svoječasno že uzakonjenih in zagaraniranih, a pozneje zopet ugrabljenih, za katerih izvedbo pa se in se bodo borili železničarji.

Ljubljanska železniška direkcija ogrožena.

Za vzdrževanje rednega prometa neobhodno osobje bo za celo tretjino reducirano. — 2000 železniških delavcev na ulici.

Beograd, 12. julija. p. Na mero-

dajnem mestu se sicer demantirajo govornice o ukinitvi železniških direkcij s pripombo, da gre v najskrajnejšem slučaju le za ukinjenje njihovih ekonomskih oddelkov vsled centralizacije dobav pri generalni direkciji. Ta demanti odgovarja dejanskemu položaju. Zato pa je železniški obrat ogrožen na drug način. Izkazalo se je namreč, da so krediti za materialne in osebne izdatke pri železniških direkcijah povsem nezadostni. Ministrstvo saobračaja je že danes, ko se je proračunsko leto komaj pričelo, v največjih težkočah. Najhujše prizadeta je ljubljanska direkcija. Njen budžet za pomožno osobje strojne, prometne in gradbene stroke je reduciran tako, da je po mnenju strokovnjakov predvsem redno vzdrževanje prog v največji meri ogroženo. Ministrstvo je te dni dobilo predstavo ljubljanske direkcije, v kateri je rečeno, da bo postalo redno vzdrževanje sigurnega prometa v območju te direkcije nemogoče, ako se ne napravi remedura. Ljubljanska direkcija bo že te dni morala odpušiti eno celo tretjino delavstva, v celem 2000 ljudi, a pozneje morda še več.

V ministrstvu izjavljajo, da ne morejo pomagati. Skupščinska večina je budžet saobračaja tako reducirala, da na vseh koncih manjka sredstev. Pripravljeni so bili baje predlogi za naknadne kredite, toda ker je vlada odgodila Narodno skupščino, je tudi ta nada šla po vodi.

V gospodarskih krogih se opaža vse večje razburjenje nad brezbriznostjo vlade glede najvažnejših gospodarskih vprašanj. Kar se tiče ljubljanske direkcije pada še posebna odgovornost na slovenske radičevce in zlasti na ministra Puclja, ki so morali dobro vedeti, kako katastrofalne posledice bo imela redukcija kreditov za ljubljansko železniško direkcijo, a niso ničesar storili, da to redukcijo preprečijo. Famosni predlog g. Puclja, naj začne država štediti pri svojih nameščencih s tem, da jim od najvišjega do najnižjega reducira plače, bo kakor izgleda doživel svoje prvo in še groznejšo uresničenje v Sloveniji, kjer bo vrženo nad 2000 delavcev s 1000 familijami na cesti, istočasno pa bo ves promet v naših krajih izložen največji opasnosti.

Sodrugil! Tega ni vedela stanovska organizacija zveza, da bi dvignila svoj glas, sklicala shode. Težko je, zameriti se upravi, zameriti se svojemu predsedniku direktorju rečne plovitbe inž. Milivojeviču, težko se je zameriti gg. Gjorgjeviču, Bakiču, težko se je zameriti ministrom.

Pač pa je dobro vedela, da obstoja obznana, zakon o zaščiti države, za katerega je glasoval g. Brandtner in Deržič, kot narodni poslanec, a istočasno vnet član in pokrovitelj zveze in to obznano kliče na nas, češ, razpustite Ujedinjeni savez!!

Sodrug! Zadnja naša barikada, zadnja naša trdnjava je naš „Ujedinjeni savez“, tu se bomo borili za naše pravice, za naš obstoj, za naše družine in lačne otroke proti redukciji, ker izstradani, raztrgani v cestnem blatu poginiti nočemo.

Čemu smo vedno tepeni.

V eni zadnjih številčk smo prinesli odgovor ljubljanske direkcije, da se nadkretnikov in blokovnikov ne more uvrstiti v I. kategorijo zvaničnikov, ker nimajo predpisane šolske izobrazbe, to je dva razreda srednjih šol, ter ne v III. kategorijo činovnikov vlakovodij, ki imajo samostojne skupine, a ne šolske izobrazbe.

Nesčetokrat smo že izpodbijali pragmatiko in dokazovali, da bo nje uporaba napravila razmere na naših železnica neznosne in da bomo šli v vsem rakovo pot. Gospodov v Beogradu se vsi opomini nič ne primejo, saj oni od leta 1921, ko se jim je posrečilo razbiti enotnost razredne organizacije, ko se jim je posrečilo ustanoviti in ojačiti svojo obrambeno gardo — nacionalno organizacijo — delajo v vsem na to, da porušijo in zbijejo še ono, kar je celega ostalo še izza prevrata.

Vpeljali so urne plače za delavce v času, ko je nastopala največja reakcija, zavlada brezposelnost ter so tako zaslužili delavstvo in ga še danes nemoteno izrabljajo, pošiljajo na brezplačen dopust, kljub obstoju neke organizacije, ki se hvali, da šteje 30.000 članov in da je povsod upoštevana.

Ob prevedbi so se delale največje orgije pri višjem osebju, ki je bilo prevedeno v I. in II. status brez vsake predpisane izobrazbe, pri nižjem osebju pa so prevedbene komisije zgubile glavo in prevajale vsak dan drugače. Na tisoče pritožb je šlo na državni svet in posamezne direkcije mesto, da bi šle osebju na roko in popravile pomote, so dajale v Beograd take odgovore, da je Beograd pritožbe odbil. In ni malo slučajev, ko je direkcija dala napačen odgovor, ker ni službenih pol spisala pravilno, uslužbenec je plačal 2 × 100 Din in še danes kljub vsem dokumentom ne ve, kako bi prišel do svojih pravic, ker „direkcija je nezmotljiva“!

Ali res misli uprava, da bo z določbo o dveh razredih srednje šole prišla do izobraženega osebja? Mislimo, da ni tako neumna, ker se pač mora zavedati, da bo nato prišel k železnici ves oni plevel, ki ga bodo gimnazije in meščanske šole vrgle ven ter ne bo mogel iti nikamor drugam.

Pa pustimo to, saj upravo vodi pri vsem tem čisto drugi namen. — To je: izkoriščanje osebja.

Zvaničnik I. kat. dobi še brezplačno službeno obleko. Da ga naredi odgovornega in lahko kaznuje, pač napiše upravo, da je nadpremišnik, nadkretnik itd. na položaju zvaničnika I. kat., vendar pa nima šolske izobrazbe in ga zato ne more imenovati ter ga drži v II. kat., da se tako oškoduje za obleko. Turnusi so taki, da noben ne more iti delati izpitov in se na nje pripraviti, poleg tega pa tudi nima denarja za takso. Uprava si tako lepo prihrani na plači petkrat to, kar mu da na obleki. — Popolnoma isto je pri vlakopremnem osebju, vlakovodja vozi, nosi odgovornost, je kaznovan, preveden pa ni v III. kategorijo. Pa saj dobi kot zvaničnik službeno obleko!? (Na papirju seveda. Op. ur.)

Fakt pa je, da se te določbe n. pr. v beograjski direkciji ne izvajajo tako kot pri nas. Upravi ne zadostuje to, da nam polagoma ugrablja pravico za pravico na krov zvit način (vlakovodjem je pri prevedbi dala n. pr. „čast uradnikov“, a vzela je zato službeno obleko, drugih pa sedaj ne prevede, op. ur.) ona hoče osebje sploh narediti nestalno, da bo lahko z njim svobodno razmetavala. Novi projekt zakona je enako slab kot dosedanj, delavski pravilnik ne garantira niti onih pravic, kot jih dovoljuje zakon o zaščiti delavcev, starostnega zavarovanja do danes še nimamo in sedaj pripravlja uprava še obširne redukcije, ko je delavcem že itak odvzela 20% doklado,

nastavljenec ne da obleke, dopustov, pač pa 10 in več urni delavnik.

In vse to se danes vrši ob kumovanju in v prisotnosti železničarske organizacije, ki šteje, kakor se hvali 30.000 železničarjev. Od dne, ko je ta organizacija v Jugoslaviji se razširila, zgubljamo stalno na naših pravicah in nas uprava vedno huje tepe z bičem. Organizacija 30.000 članov ni v moči zabraniti najmanjši napad in ga tudi ne bo mogla, ker se jasno zaveda, ako nastopi proti upravi za pravice železničarjev, bo uprava ukinila uradno odtegotanje članarine potom direkcije (za kar so plačali koleke po 5 Din) in od 7000 članov v zagrebški direkciji jih ne bo ostalo niti 700, še slabše pa bo izgledalo v sarajevski, beograjski in drugod ter tudi ne bodo mogli več vrediti razni visoki gospodje v ministertvu in generalni direkciji.

Vsled te zavesti pa je navaden suženj uprave, ki moleduje in prosi, stavi ponižne predloge, ko pa uprava vse odbije, klečeplazi naprej in poljublja upravi bič na svojih kongresih.

Železničarji, odprite oči, vrzite suženjstvo raz sebe, organizirajte se v vrste razredne bojne organizacije, kjer se bomo borili, ramo ob ramo, vsipreganjani, tlačeni in izkoriščani, za našo osvoboditev, za naše pravice.

Ciniki.

To so tisti jastrebi, ki na skalo prikovane Prometeju — delavcu živemu trgajo pljuca in se posmehujejo njegovi nesreči in lakoti.

Te dni je oblastni odbor „Udruženja Jugoslovanskih Narodnih Železničarjev“ v Ljubljani (po domače „žuti“) izdal letak, v katerem se z gesto pravega, brezsrčnega cinika dela norca iz težkih nesreč in bede, ki zadevajo železničarje in ki so jih ravno te dni zadele najhujše.

Pred vsem kažejo fašistično nprav (kdor dosedaj ni verjel, da so ti ljudje embrijo bodočega jugoslovanskega fašizma, zna sedaj) v prvih vrstah. Mesto da bi, močni s 25.000 organizirano armado, kakor se sami hvalijo, povedali upravi, da se tako ne sme postopati z železničarji, očeti številnih družin in jih metati na cesto, zniževati plače, so kakor jastrebi se vrgli na „Ujedinjeni Savez Železničarjev“ in glasno, brez sramu zapisali: „Razstreljevali so železnice, gnali železničarje pod bajonete, ustanavljali sovžete itd.“ In v točki 6 letaka zahtevajo zato razpust naše organizacije. Sodrug železničarji, ki ste člani USŽJ, ali ste res, ali smo res razstreljavali železnice? Kje, kedaj? Ali vidite konjsko kopito, kaj hoče. Denuncirati in to še s sramotno za vsakega človeka lažjo. Pokazali so svoje rožičke, naša skrb bodi, da jim jih odbijemo. Dali jim bomo priliko, da to dokažejo.

Ti ljudje so vriskali od ganutja, da so na njihov kongres prišli gospodje direktorji, pomočniki ministra. Ker pa čutijo, da so se pred delavstvom razgalili tudi tu, pravijo, da smo mi pozdravljali ministra na svojem kongresu. V naši organizaciji so na razpolago koncepti in ves elaborat našega kongresa. Prepričajte se, ako sumite, da je tudi to laž zamorčka, ki bi rad postal bel.

Naša organizacija je politična, denuncirajo dalje. Tudi ta laž je obsodjena, da umre neslavno. Mi baš smo nestranski, samo strokovni.

Zanimiva je točka, ki pravi, da smo mi krivi, da se je vzela nenastavljena oseba 20% eksekutivna doklada. Da smo mi krivi vsem kaznim in druge take debele gnojne cvetke. Usojamo si vprašati, ali nimate gospodje „Udruženja J.N.Ž.“ baje 25.000 mož organiziranih? Ali so načelniki in razni referenti naši člani, na katere imamo vpliv, ali so pa vaši? Kdo je potemtakem kriv?

Zabavno bi bilo tudi čitati trditev, da nismo vršili kritike v časopisu in drugod. Ali prežalostno je, da bi se mogli sedaj, v težkem času železničarjev, zabavati s psihopatološkimi pojavi. V „Organiziranem Železničarju“ od 15. septembra 1925, št. 18, je priobčena okrožnica Dr. Borkota, ki je nekaka „obznana“ čez našo organizacijo. To je bilo tik pred volitvami v bolniško blagajno. Tam poziva Dr.

Borko vse njemu in upravi uslužne železničarje proti onim, ki se bore za svoje pravice v svojih nepolitičnih in samo strokovnih organizacijah. Dajte, prečitajte si jo, sodrug, da si zopet obnovite vpogled v hlapčevsko in mešetarsko ulogo gospodov, ki bi radi svoje grehe naprtili na naše rame.

Disciplin-ka preiskava proti našemu tajniku s. Stankotu (glej „Ujed. Žel.“ št. 14 od 15. junija 1926), ker je kritiziral na shodu postopanje uprave proti železničarjem, in pa 38 naših shodov, to ni nič, kaj? Na teh shodih, seveda, hvalimo na vse pretege upravo, kako je izborna, da tako mlati po železničarski ubogi pari. Nikar, gospodje, ne sodite drugih po sebi.

Kaj in kakšne predloge smo predložili ministrom Sušniku, Popoviču in Miletiču in koliko jih je že bilo med tem, generalnemu direktorju Iliču, to vedo dobro vsi naši člani, smo tudi pisali v „Ujed. Želez.“ Vedo pa dobro to tudi gospodje okrog „Udruž. Jug. Nar. Žel.“ in njih člani — in to jim je neprijetno.

Naravnost cinično pa je trditev, da ni redukcije. Kaj pa članki v „Jutru“ in „Slov. Narodu“ o tistih 2000, ki bodo reducirani, če se ne dobi kredit, ki pa mora biti v višini 195 milijonov Din. za vse delavstvo? Kaj pa pošiljanje progovnih delavcev na dvadnevni nasilni brezplačni dopust? — Kaj pa ukinjenje prostih dni — turnus osebju? — Kaj pa reduciranje premij profesionistom in pomožnim delavcem? Ali to ni redukcija? O globoko ste padli v svoji pokvarjenosti...

A nestalnost? Ona ni podaljšana? Vprašajte no kakšnega narodnega poslanca, da vam to obrazloži, če ne verjamete poročilom iz Narodne skupščine.

Analizirali smo z boljo v srcu letak „Udruženja Jugoslovanskih Narodnih Železničarjev“. Sami nismo v začetku mogli verjeti, da so ti ljudje sposobni takšnega hudodelstva in derviškega veselja nad železničarsko bedo. Mislili smo na prvi hip, da si je nekdo dovolil kruto šalo z železničarji, ker takšne pokvarjenosti dosedaj nismo videli še nikjer. Ali žal, letak je podpisan od oblastnega odbora „Udruž. jug. nar. žel.“ in kolportiran; letak ni kruta šala, nego zlobno rezanje zveri.

Kaj še treba več govoriti. Naši člani veste, kdo so ti ljudje! Člani „Jug. nar. želez.“ pa sedaj sami vidijo, komu so se izročili.

Kak naj bo odgovor vseh železničarjev?

Tak, kakršen je v točki 6. svojega letaka zapisan proti „Ujedinjenemu Savezu železničarjev“. Samo s tem razločkom, da mi ne bomo pozivali oblasti in predlagali razpust, nego naj železničarji tako organizacijo, ki se jim roga v nesreči, sami razpuste.

Iz intervencij.

1. Bolniška blagajna. V bolniški blagajni doživljamo udarec za udarcem, tako, da se centralni upravni odbor, ki je v rokah zvezarjev, zelo lepo uveljavlja.

Proti zmanjšanju dajatev za zdravljenje v toplicah, ki jih je centralni upravni odbor protizakonito določil na 15 Din do 35 Din dnevno, smo vložili oster protest na ministra saobraćaja z zahtevo, da odklop centr. upravnega odbora takoj razveljavi in odredi, da dovoljuje zdravljenje v toplicah in denarne dajatve za to oblasni upravni odbor.

Na ta protest smo dobili odgovor: „Centralna uprava hum. fonda Beograd“ br. 16674 od 30. junija 1926.

G. Josipu Kovaču, Ljubljana. Na pritožbo Vašo in Vaših tovarišev od 3. junija 1926 proti zaključku centralnega odbora br. 422 iz 1926 se obveščate, da je gospod minister saobraćaja s svojim odlokom br. 16674 od 23. junija 1926 odbil vašo pritožbo, ker nima zakonske podlage.

Po nalogu gospoda Min. Saobr. Rad. N. Dudukovič. Tako je minister sankcioniral nezakonje centralne uprave.

Nadalje bi imela centralna uprava v smislu sklepa glavne skupščine sklicati izredno skupščino za sprejem novega pravilnika o bolniškem zavarovanju v juniju 1926, preje pa razposlati vsem oblastnim upravam projekt pravilnika.

Ker se to ni izvršilo, smo vložili pro-

test, na katerega smo dobili nasleden karakterističen odgovor od centralne uprave: „Na dopis št. 2077 se obvešča, da g. Min. saobr. na podlagi § 34 naredbe ni odobril razpošiljanja nove uredbe oblasnim upravam in sklicanje izredne glavne skupščine za sprejem nove uredbe.“

Radi tega izredna skupščina ni sklicana, ker ni materiala (dela) za skupščino.

Neupravičen je protest delegatov proti centralni upravi, ker je postopek te uprave bil povsem pravilen.

Glavna skupščina stane bolniški fond mnogo denarja, a železniški ustanovi odzema delavne moči ter bi radi tega delegati morali i kot člani boln. fonda i kot drž. prometni uslužbenici voditi o tem račun ter zahtevati sklicanje glavne skupščine samo tedaj, kadar je to neobhodno potrebno.

Tako se glasi „podučen odgovor“ centralne uprave; pravilnik pa je lepo izdelal Nedeljković, uveljaviti pa ga hoče minister preko nas, proti čemur danes odločno protestiramo.

2. Delavski pravilnik in sporedne prinaladnosti. Ker kljub obljubam ministrov, gen. direktorjev do danes še ni uveljavljen ne en in ne drugi pravilnik, smo naslovili na generalno direkcijo posebno predstavko, obenem pa smo 10. julija pri generalnem direktorju izvršili še osebno intervencijo.

Na pismeno intervencijo smo dobili sledeči odgovor: Št. 69.509/26.

Ujedinjeni savez železničara Jugoslavije Centrala Ljubljana.

Z ozirom na tamkajšnje vlogo št. 337 z dne 17. maja t. l. nam je došla sledeča rešitev g. generalnega direktorja:

„Izvestite ih da će pravilnik za radničke prinaladnosti biti usvojen, čim se dobiju traženi naknadni krediti za njihove nadnice.“

Pravilnik sporednih prinaladnosti gotov je i na odobrenju je.“

Gornje v vednost. Za direktorja: Inž. Schneller.

Na osebno intervencijo pa je gen. dir. Ilič obrazložil težaven položaj, v katerem se ministarstvo saobraćaja nahaja radi pomanjkanja kreditov. — Za delavsko osebje primanjkuje 195.000.000 dinarjev. Za kar bo treba dobiti naknadne kredite ali pa odpustiti večje število delavstva. Parlament je na počitnicah, radi tega bo predložil predlog za naknadne kredite ministarskemu svetu. Dokler ti krediti ne bodo odobreni, se ne more uveljaviti novi pravilnik.

3. Glede pravilnika sporednih prinaladnosti je izjavil, da je definitivno redigiran, je povišana kilometraža pri tovornih vlakih, dovoljeno zaračunavanje premika, nočnih doklad itd.; nadalje da premogovne premije za strojevodje in kurjače ostanejo na dosedanjem sistemu, samo se bodo maksimalne, odpade pa zaračunavanje premogovnih premij administrativnemu osebju na direkcijah in kurilnicah. Tudi pri tem pravilniku igra odločilno vlogo denarno vprašanje, ker najbrže ne bo mogoče izplačati dterene od 1. aprila 1926 dalje. (Radi tega smo stavili takoj ponovno zahtevo, da se imata oba pravilnika uveljaviti s 1. aprilom 1926.)

4. Ukinjenje 20% eksekutivne doklade za delavce, ki vrše službo na sistemiziranih mestih. Proti temu smo protestirali ustmeno ter poslali merodajnim mestom obrazloženo predstavko z zahtevo, da se ima upoštevati zakon in 20% doklado redno izplačati. Ako se to ne bo zgodilo, bomo s 1. avgustom v konkretnem slučaju nastopili sodnijsko pot.

5. Ponovne intervencije so se izvršile radi pletja trave in čiščenja kretnic po kretnikih, izplačila telefonske in zapor-niške doklade za prog. čuvarje, pošiljanja prog. delavcev na brezplačen dopust ter radi dodelitve in uporabe službenih voz v ljubljanski direkciji. Na te predstavitve še nimamo odgovora.

Dopisi.

Novomesto. V torek dne 13. julija 1926 se je vršil pri nas javen železničarski shod, na katerem je v dveurnem govoru poročal o položaju železničarjev in delu organizacije s. Stanko. Zelo velika je bila udeležba na shodu, saj je bilo prisotnih 84 železničarjev skoro vseh kategorij, ki so z glasnimi fujklici obsodili zadnji letak Zveze s sklepom, da taki ljudje, ki zahtevajo razpust razredne bojne organizacije, nimajo več mesta med poštenimi železničarji.

G. Ljubič je jako neokretno reševal

svojo Zvezo, češ da o delu njih centrale ne more govoriti, ker se je vrigel popolnoma na lokalno delo v Novemestu, da pa so oni vedno eno in isto (to pa je uganil! Saj poznamo njih nastope v raznih stavkah. Op. ured.) ter je očital, da smo mi razcepilni ne vem na koliko strank in grup. Njegov govor je bil spremljan z ironičnimi medklci ter je s. Stanko njegova izvajanja točko za točko ovrgel.

Da je naša rešitev le v enotni, razredno bojovni organizaciji, je danes prepričanje slehernega novomeškega železničarja, z izjemo par zapeljancev, ki ne gledajo s svojimi očmi.

Ko so se železničarji razhajali, pa se je neki „gospod“ izrazil, zdaj bom pa moral zopet pisati eno pismo v Ljubljano. Ali bi rad našega s. Stankota dotični „gospod“ spravil še v eno disciplinsko preiskavo?

Trebnje. Odkrito povedano: Prišel sem skozi Trebnje, srečal post. delavca in ga vprašal, kam gre. Odgovor je bil: po meso za g. načelnika. Ko prinese meso, gre po drva, potem po premog, nato pa po vodo. Ko pride v prometno pisarno po knjižico za popis vozov, ga pošlje po „Vardar“ in tako je tak delavec navadna dekla načelnika.

Pa še nekaj. Vidim delavce, ki odmetajo tovor iz vozov in jih vprašam, kaj in kako. Voz ima pretežo, pravijo, pa moramo mi odmetati, če je preveč! Koliko vam pa da za to stranka? Nič! Saj gospod načelnik rečejo, da moramo razmetati. Ker leži ta tovor na ležarinskem prostoru, sem res radoveden, koliko razkladarine in ležarine plača stranka? Bog ve, ali bi mogla na to odgovoriti direkcija?

Vprašam še ostale delavce, koliko ur dela imajo? G. prometnik je naredil službeni raspored, po katerem je predpisana za skladišče služba od 7. do 12.45 in od 13.45 do 19. ure, torej 11 ur dnevno. Če je pa treba, moramo pa potegniti tudi do 20. ure. Prostim dni sploh ne poznamo in plačila za čezurno delo tudi ne.

Ljubljanski železničar, ki je potoval v Trebnje.

Ljubljana. V nedeljo 11. julija 1926 se je vršil javen žel. shod z dnevnim redom: „Železničarji in redukcija“ ter so ljubljanski sodrugi kljub skrajno slabemu vremenu napolnili dvorano pri Levu ter pazno sledili referatom ss. Stanko, Makna, Mikeca in Trškana in soglasno sprejeli predlagano resolucijo.

Ko se je obravnaval letak Zveze, niso mogli verjeti, da je ta zmožna tako gorostasni laži ter so soglasno obsojali njeno razdiralno delo, ki je seveda le v interesu uprave.

Iz naših shodov. Dobro obiskani protestni shodi so se vršili v nedeljo 11. julija 1926 v Ljubljani, Zalogu, Borovnici, Krškem, Dravogradu, Grobelnem, Jesenih, Dubici in Ptuj. Sklican je bil tudi shod v Ozalju, ki pa se ni vršil, ker referent v Karlovcu vsled zamude brzovlaka ni dobil več zveze za Ozalje. To so hitro izkoristili zvezarji, hoteč premotiti naše sodruge, da se centrala za nje ne briga in slično. Sodrugi v Bujarcih opozarjamo, da se vrši shod nepreklicno v nedeljo 18. julija v istih prostorih. Med tednom so se vršili in se bodo še vršili shodi v Novemestu, Logatcu, Zidanemostu, Pragerskem, Brežicah, Mariboru, Breznem, Vuzenici, Celju, Sisku, Indjiji, Nišu, Bjelovaru, Sarajevu, Novi Gradiški in drugod.

Zalog. Protestni shod, kateri se je vršil dne 11. julija 1926 v Zalogu, je bil še precej dobro obiskan, akoravno bi bil lahko še bolj. Najbolj je manjkalo največjega trpina in reveža progovnega delavca, kateri se niti toliko ne zaveda, da bi prišel vsaj poslušat. Bilo jih je tudi nekaj od Zveze, kateri so tudi poslušali mirno izvajanje govornika. Po pojasnilu in pomenu protestnega shoda se je vzela resolucija enoglasno na znanje, za kar so glasovali tudi navzoči zvezarji. Po krajši debati glede bolniške blagajne, v katero je poseglo več sodrugov, je zaključil sodrug Klemenec lepo uspešni shod. Po shodu seveda se je začelo od nasprotne strani govoriti, da se je blatilo samo g. Škrjanca, ker se je večkrat imenovalo njegovo ime. Ko bi bila ostala dva zvezarja, do konca in ne prej ušla iz shoda, mislim, da bi potem tudi kaj takega ne govorila. En g. tovariš je tudi govoril, da se blati gospoda Škrjanca, našega največjega dobrotnika, od barakarjev. Za kar najodločneje protestiramo in odklanjamo take dobrotnike. G. Škrjanec bi bil takrat barakarski dobrotnik, ko bi gledal, da se osnažijo požiralne jame, ker bi lahko rekel g. Jugu,

ali pa interveniral na direkciji, da bi ne stala voda okrog barak, tako pa izgleda slika, kakor svoječasno, ko je bila še voda v ljubljanski kotlini. Ker ako bi se brigali g. tovariši res za barakarje, bi prišel tudi kdo pogledat, v kakšnem stanju so naše barake. Ako bi prišli tisti g. tovariši stanovat v naše barake, potem bi obrnili kmalu tovarištvu hrbet in postali ravno tako nezadovoljni, kakor smo mi. Naši otroci že čutijo posledice slabih stanovanj, ker moramo zmeram hoditi k zdravnikom in jih dati v bolnice in vzrok temu je slabo stanovanje. Bila je enkrat neka zdravstvena komisija, katera je ugotovila, da so stanovanja suha in dobra, to je bilo pred povišanjem stanarine, ko je bilo v resnici vse suho; mislimo si, da ko bi prišla komisija v deževnem vremenu in jesenskem času ali pa po zimi, ko se leskečejo ledeni demanti po stenah, potem pa bi ne rekla komisija, da so stanovanja zdrava. Že večkrat so dejali zdravniki in tudi železniški g. zdravnik, da moramo biti bolani v takih stanovanjih. Toraj tu imate polja g. tovariši, da kaj delate za barakarje. Še nekaj, da se ne pozabi: Neki bivši naš sodrug in tudi odbornik, sedanjí zvezar, je dne 11. julija 1926 prav pridno delil zvezarske letake in tudi agitiral za Zvezo. Toliko možakarju v spomin, da se ne pozabi.

Opazovalec.

Kurilnica Ljubljana. V kurilnici Ljubljana I imamo načelnika, ki je na eno stran slep in menda na obe strani pa gluh, če se gre v obče za koristi kurilniškega delavstva. Dne 26. junija so delavci zahtevali, da bi delali na Vidov dan mesto v terek, ki je bil praznik, in to radi tega, ker se na državni praznik plača s 100%, da bi delavci nekaj zaslužili, medtem ko je na vsaki drugi praznik plača normalna. G. načelnik je vztrajal na tem, da na Vidov dan ni potreba delati, ker ni nujno, ali drugi dan v terek na praznik morajo pa delati vsi. Gotovo, da so delavci vztrajali na tem, da hočejo delati na Vidov dan, na kar se je g. načelnik nadaljnjih zahtev pred delavci izognil in enostavno skril. Deputacija delavstva je šla na direkcijo h gosp. Fincu, ki ga pa tudi ni bilo. G. načelnik si predstavlja, da je absolutni gospodar, delavci pa ničla. Nekega dne je šel zaupnik delavcev h gospodu načelniku radi enega delavca, ki ni dobil boleznine. Ta ga je enostavno napodil iz pisarne. Ako g. načelnik misli tako postopati, bomo napravili korake v drugem smislu, da se bo v drugič premislil.

G. načelnika se titulira z inženirjem, vendar obstoji glavno njegovo delo v pavšalnem kaznovanju brez zaslišanja. Take vrste inženirje imamo danes dovolj, ker bi to delo tudi napravil drugi delavec, če bi ga postavili za načelnika. Direkciji naj bo to v ponos, da ima take strokovnjake.

Podružnica Pragersko. Dne 29. junija 1926 se je vršil pri nas sestanek železničarjev, kateri je bil povoljno obiskan. Na sestanku nam je poročal sodr. in referent iz Ljubljane Stanko. Orisal nam je v dveurnem govoru položaj železničarjev in žalostne razmere, katere vladajo v centralnem odboru bolniške blagajne, katera je razun Slovenije popolnoma v zvezarskih rokah.

Nato se je izvolil sledeči odbor za krajevno skupino Pragersko: Hladnik Martin predsednik, Kristof Fr. namestnik, Paul Ferdo tajnik, Bračič Stef. namestnik, Krošel Vinko blagajnik, Lah Valentin namestnik, Goričan Fr. in Logošar Fr. pomožna blagajnika, Bele Juri bibliotekar, Strmšek Ivan in Plohl Ivan kontrolorja. S tem se obveščajo vsi člani, da pošiljajo vse dopise, kar se tiče podružnice Pragersko, na naslov: Hladnik Martin Pragersko 24. Kar se tiče članarine in drugih prispevkov pa na ime: Krošel Vinko Pragersko.

Nato se je vršila seja dne 7. julija, na kateri je že novo izvoljeni odbor sklenil, da se da iz podružničnega fonda podpora sodr. Šramel Stefanu, kateri je ne po lastni krivdi v veliki stiski, v znesku 150 Din.

Sodr. Antonu Marčič, kateri se je udeležil konference kretniškega oboja v Ljubljani, se je dalo tudi iz podružničnega fonda 40 Din za kritje osebnih stroškov. Obvešča se s tem vse člane podružnice Pragersko, da se vršijo za naprej redno vsak mesec dve seji, to je dne 15. in 1. v mesecu. Pozivljamo vse železničarje postaje Pragersko, da kateri še niso organizirani pri naši razredno bojovni strokovni organizaciji, da čim prej pristopijo, ker le v slogi bo moč.

Pragersko. Kdo iz vrst tukajšnjih železničarjev se ne spominja še na čase,

ko so se valile podivjane množice vojaštva proti domu v letu 1918? V kakšni nevarnosti so se nahajali železničarji posebno pri nas, ko se je šlo za prehrano dnevno tisočim in tisočim izstradanim, in s kako požrtvovalnostjo so ravno železničarji v tukajšnji postaji posegli vmes, da so mogli krotiti in zadovoljiti te mase, dobro se zavedajoč, da je ravno od njih odvisno, da ne izpropajo in ne uničijo bližnjih vasi in krajev. Z upanjem na boljše čase je vsak po svoji moči pripomogel, in res, preteča nesreča je bila preprečena. Veliko nacionalno gibanje je prineslo k nam druge ljudi in druge metode. Mesto bratstva in ljubezni, sloge in spoštovanja uvedle so se različne šikane, da bi človek sploh ne verjel, če bi ne imel prilike sam kaj takega doživeti. Mi se čisto dobro zavedamo, da je mlado gospodarstvo težko. Vemo pa tudi, da se železničarje tudi dostikrat po nepotrebnem šikanira, ter se jih sploh ne pusti, da se o službenih razmerah dogovorijo, češ, tukaj je tako zapisano in mora tako biti, ne glede na to, je li dovolj oboja ali ne in če je isto sploh v stanu to izvršiti. Kdor pozna tukajšnje razmere, se sploh ne more čuditi, če se oglašamo po časopisih, saj družega nič več ne zaleže ali pa se celo govoriti ne sme. Če hoče lojalnim potom stvar razodeti, dobi se odgovor: „Vi nočete, Vas bodemo kar naznanili ali pa Vas vržem ven.“ Tako ohlano je namreč nastopil tukajšnji šolski uradnik gospod Črnač v šoli meseca junija, ko mu je hotel kretnik dopovedati, da opravlja sedaj službo sam na bivših dveh postajankah, kjer so kretnice raztrošene do 300 korakov, seveda se postavljajo z roko ter je zato tudi potrebno precej časa. Človek dobi utis, da se ne nahaja pred gospodom, ki je imel priložnost se izobraziti za inteligenta, temveč daleč, daleč neke v afriški puščavi. Ker ste tako vneti, da mečete ljudi ven, bi Vam svetovali, da se pustite samo za to neke postaviti. Sicer se pa nič več ne čudimo Vašemu nastopu, če je res, kar govore ljudje od zadnje orjunske veselice, da ste baje zaklicali pri uvozu vlaka števil. 832: „Orjuna auf, komunisti pridejo!“ Če je to res, ste hujskali kot železničar privatne osebe proti svojim sotrpinom in ste s tem zaslužili diplomu in sicer tako, da niste vredni, da Vas še kdo spoštuje. Mislimo, da bo nekaj zaleglo.

Železničarji! Veliko dela nas še čaka. Zavedajmo se naših dolžnosti, zavedajmo se tudi naših pravic; zavihajmo rokave, primimo v trezno glavo na pravem mestu. Ne stojmo ob strani. Nihče nam ne bo zboljšal naših razmer, če se jih ne zboljšamo sami. Ne samo strokovnega dela, tudi politične zrelosti bo treba in konec bo šikan, kakor lumparij posameznih intrigantov. Pomnite, da je v zavednosti naša moč in rešitev proletariata le delo njega samega.

Iz Celja. Nimam navade, da bi se oglašal v časopisih, pa vendar se moram oglasiti sedaj, ko vidim, da nas že preveč odirajo, nas uboge progovne delavce, ki smo sužnji, trpini.

Ravnokar nam je bila razglašena okrožnica, ki zadene nas progovne delavce oz. pomožne čuvaje, ki že tako mora opravljati službo progovnega čuvaja, skoro bi lahko rekel, na polovico zastoj, ali osem ur pa čisto zastoj v štiriindvajsetih urah.

In sedaj so nam pa še priskočili neusmiljeni gospodje na pomoč z okrožnico, v kateri se glasi, da se nam ne sme več zaračunati tistih 20 odst. doklade, ki nam je pritakala za časa službe progovnega čuvaja. Zahtevajo pa razni gospodje, da bi se med službo plela trava in na progi navijali vijaki. Rad bi vedel, kako bi bilo vseh tem gospodom, da bi jih postavil na mesto pomožnega progovnega čuvaja za to sramotno nizko plačo, ki znaša 38 Din dnevno, in naj bi ti gospodje po dnevi pleli travo in navijali vijake lačni in izstradani. Radoveden sem, kako bi se držali v noči po koncu in pazili na promet vlakov. Mislim, da bi jim marsikateri vlak prifrčal mimo pri odprtih rampah, ki bi ga prespali. In ubogi pomožni čuvaj mora biti 24 ur na nogah in še ob teh 20 odst. in mora trgati svojo obleko. Ako bi se mogla vendar dobiti za službo službena obleka za vse pomožne uslužbence.

Zato zahtevamo, da nam podelijo službeno obleko ali pa odklanjamo čuvajniško službo. Vsi pomožni čuvaji pa zahtevamo, da se naj nam zaračuna urnina od vseh 24 ur, ki jih moramo prestati v težki in odgovorni službi.

Gospodje, zahtevate od nas vsako službo, mi pa zahtevamo plačo.

Pomožni čuvaji.

Celje. Progovni delavci celjske postaje vprašamo in zahtevamo odgovor od ravnateljstva državnih železnic v Ljubljani kako se nam delavcem deli dopust, ker pri nas je vse eno ali je delavec s tridesetimi ali z desetimi leti, vsak dobi 15 dni dopusta, kar imajo pri prometu, skladišču od 15 let naprej že po 20 dni, zakaj smo mi ubogi trpini že tukaj oškodovani. Radovedni smo, ali je to pomota naših celjskih gospodov ali od ravnateljstva.

Druga kazen je zopet nam prečitana iz okrožnice, da ako je delavec bolan, in v tem slučaju pride naše ubogo plačilo, in pošlje svoje ženo po plačilo, mora dati dotični mož svoji ženi pooblastilo, da lahko sprejme denar, in plačati kolek za 10 Din. Sedaj pa se pripeti, da komaj dobi uboga para po 30 do 45 Din izplačano in naj še kolek plača za 10 Din, tako da pride s praznimi rokami domov.

Novomesto. Čitali smo v našem glasilu št. 15, da se je v Mariboru ustanovila nova strokovna organizacija „Slovenska delavska zveza“ pod Radičevim okriljem. Ne morem si pa predstavljati, da imamo mi železničarji v naših vrstah ljudi, kateri so za Radičevo stranko, ki je vendar vsakemu železničarju, kateri ima zdrave možgane, dobro znano, da je ravno Radič največji sovražnik državnih uslužbencev. Ravno takrat, ko je Radič sedel v vladi, se je podaljšala doba za pokojnino za državne uslužbence od 10 na 15 let, redukcija delavcev je na dnevnem redu, se je odvzelo delavcem 20 odst. eksekutivne doklade itd. Sedaj je zopet Radič predlagal na svoji konferenci naj se vsem državnim uslužbencem odtegne plače in tudi najnižjim uslužbencem in delavcem 5%, ko vendar draginja zopet raste. In še več dobrot si lahko pričakujemo, pa še imamo takšne ljudi pri železnici, ki ni vredno, da bi se ga imenovalo po imenu, ker ti ljudje ne morejo biti pri zdravi pameti.

Ti delavec pa, ako bode kakšen tak agent k tebi prišel nagovarjat, daj mu breco, da ne bode nikogar več nadlegovali in mu odgovori, da ga obžaluješ, da ne ve, da spada on v razredno bojovno organizacijo ne pa v politično.

Iz mariborske kurilnice. Pri zadnjem napadu na našo železničarsko godbo se je odlikoval tudi pri nas dobro znani orjunaš Komel; o tem človeku bi mi lahko mnogokrat pisali, kar pa za enkrat še ne bomo storili! Sicer so mu pa že njegovi predstojniki prišli tudi na sled, kako je on državotvoren. Pri napadu na našo godbo je bil menda tako aktiven, da so siromaku še v terek, ko je prišel zopet v službo, kar padle oči skupaj, pa kaj zato, ako takšen patrijot v službi tudi malo zadremle, saj se je vendar utrudil pri prenapornem udejstvovanju svojih patriotičnih čustev.

Nas posebno zanima to, da se je takoj drugi dan po omenjenem napadu hvalil, češ: „Sinoči pa smo vsa pihala od te proklete železničarske godbe potolkli itd.“ Za to hvalisanje bo imel priliko, kje drugje odgovarjati. Kljub vsem njegovim grožnjam, da bode od sedaj naprej on in njegovi tovariši rabili samo nož in bombe (pa ne morda proti kapitalistom) in če še tako hvali očeta fašizma Mussolinija, bi mu vendar mi svetovali, da naj s svojimi neumnostmi kmalu neha, sicer bode delavcem prešlo njih veliko potrpljenje in tudi njegova družina, zaradi katere so imeli dosedaj toliko obzira napram njemu, ne bo več pomagalo.

Naj vedo vsi sovražniki naše godbe, da je delavstvo molčalo takrat, ko jim je bila s pomočjo uprave odvzeta bivša delavniška godba, a sedanjó godbo so si ustanovili sami iz svojih lastnih bornih sredstev ter jo bodejo v slučaju, da jo oblasti ne bi mogle ali hotele ščititi, varovali sami in branili, če bo potrebno, tudi s svojimi tridimi pestmi, seveda pa v naprej odklanjajo odgovornost, ako bi v tem slučaju tudi kdo od te oborožene bande zaočivil.

Naš odgovor pa bodi ta, da strnemo svoje vrste še močnejše s tem, da stopimo vsi v našo strokovno organizacijo, katera jim je je tako trn v peti in ki boli janičarje najbolj.

Socialni pregled.

Mednarodna delavska zakonodaja.

Z napredovanjem gospodarstva napreduje tudi obrambni boj delavstva proti posledicam kapitalističnega gospodarskega izkoriščevalnega sistema. Srednjeveški tlačan je bil navadno orodje v rokah gospodarja. Prvi pomočniki so sklepali z mojstri delovne pogodbe vsak za svojo osebo

(= individualno). Ko so se ojačile delavske strokovne organizacije, so te prisilile posamezna podjetja, da so sklenila skupno (kolektivno) pogodbo za vse delavstvo dotičnega podjetja. Polagoma si je delavstvo priborilo kolektivne pogodbe ne samo v eni tovarni enega kraja, ampak v celi industriji ene pokrajine ali države. V modernih državah skoraj ni več delavskih mezdnih bojov, ki bi bili omejeni na eno podjetje ali en kraj, temveč cela stroka ali vse delavstvo ene države stopa v boj za gospodarske zahteve.

Po svetovni vojni je delavska moč v vseh državah narasla. Grozilo je, da mednarodna delavska revolucija preobrne ta svet izkoriščanja in krivice. To so začeli tudi meščanski diplomati, ki so ne iz ljubezni do delavstva, temveč iz bojazni pred delavstvom sklenili, da naj se pri Društvu narodov ustanovi Mednarodni Urad Dela (MUD), ki naj izboljša delavsko stanje potom zakonitih odredb, ki jih morajo sprejeti vse države. — Tako smo prišli od individualne in lokalne delovne pogodbe do mednarodne kolektivne zaštite delovne sile.

Za nas v Jugoslaviji so takozvane mednarodne konvencije silno važnega pomena. Moč našega delavstva ni tako silna, kakor n. pr. moč nemških, angleških i. dr. proletarcev. Gre za to, da se v Jugoslaviji izvedejo one zaščitne odredbe za delavstvo, katere je izvajal proletarijat velikih držav in katere priporoča MUD vsem državam, da jih sprejmejo in izvajajo.

Zakonita podlaga za mednarodne socialne konvencije je 13. poglavje znane versajske mirovne pogodbe. Po tem poglavju je namreč ustanovljen MUD, ki sklicuje vsako leto mednarodne konference, ki naj potom mednarodnih določb uredi delovne pogoje v industriji.

Nedavno se je vršila 8. in 9. konferenca tega urada, na kateri sta zastopala delavstvo Jugoslavije Topalović (tajnik Delavskih zbornic v Beogradu) in Golmajer iz Ljubljane. Vse, kar taka konferenca sklene kot osnutek, morajo vse priključene države sprejeti. Praksa pa je pokazala sledeče: Jugoslovanska vlada n. pr. gotovih določb sploh ni sprejela v parlamentu, ali jih pa ne izvaja v praksi, čeprav bi bila obvezana po mednarodnem in svojem lastnem zakonu. V Ženevo pa poroča Mednarodnemu Uradu, kako da obstoja v Jugoslaviji najmodernejša socialna zakonodaja. In na papirju res obstajajo lepi zakoni o zaščiti in zavarovanju delavcev. V praksi se bodo pa izvajali le v toliko, v kolikor bo v to prisilila vlado moč delavstva.

Ne smemo se torej slepo zanašati na mednarodne in druge zakonite določbe, temveč boriti se moramo za to, da se one sprejmejo in izvajajo tudi pri nas.

Ena najvažnejših mednarodnih konvencij je takozvana washingtonska konvencija o osemurniku. Naša država še vedno ni sprejela te konvencije, ki med drugim določa sledeče:

1. Osemurni delavnik se mora izvajati v vseh obratih brez ozira na število zaposlenih delavcev. (Pri nas pa ni osemurnika niti v trgovini, niti v obrtniških podjetjih in že celo na železnici in v rudnikih se ga hoče kršiti. Čezosemurno delo ustvarja pri nas predvsem brezposelnost.)

2. Na soboto popoldan in ob nedeljah ter praznikih mora biti dela prost dan, izvzemši seveda promet. — Pri nas tudi ta važna določba ne drži.

Izkoristimo mednarodne pridobitve proletariata!

Delajmo na tem, da se v Jugoslaviji uveljavijo mednarodne določbe za zaščito delavcev!

Politični pregled.

V svetovnem obsegu teh štirinajst dni ni bilo važnih političnih dogodkov. V Angliji se nadaljuje že 10 tednov trajajoča rudarska stavka, v Franciji razpravlja parlament že ves teden o izboljšanju francoskega gospodarstva in franksa, povsod ostaja državno življenje v kritičnem zastoju.

Pri nas so bili v ospredju orjunski izgredi. Orjunaši so šli v Trbovlje „odkrivat spominsko ploščo“ pred dvema leti padlim „bratom“. V resnici so pa hoteli izzvati le nov pokol nad rudarji. Kajti kako naj si drugače razlagamo to, da so šli v Trbovlje oboroženi z revolverji in vojaškimi jeklenimi čeladami! Rudarji so razumeli namene orjuncev in so zakrili okna svojih stanovanj ter zapustili Trbovlje. Orjunci so se že opoldan vrnili v Ljubljano

in so izzvali tu krvave izgrede, pri katerih so začeli streljati na policijo. Kaj bi storila vlada, če bi pripadniki ene delavske organizacije streljali na policijo? Zaprla bi na stotine ljudi in razgnala vse delavske organizacije. Orjunaši so se pa že drugi dan svobodno izprehajali po Ljubljani z bojnimi čeladami in v nedeljo so priredili cvetlični dan. 1920. l. se je streljalo nedolžne železničarje, 1924. l. so prišli Orjunci streljat trboveljske rudarje in vlada je iskala krivce — med rudarji, 1926. l. streljajo orjunci na policijo, ki jim ni dala prostih rok za uprizorjanje izgrediv — toda Orjuna še vedno obstoji kot oborožena organizacija. To je dovolj jasen dokaz, da so v Jugoslaviji državljani več vrst. Vrana vrani pač ne izključuje oči. — Toda delavstvo bo enkrat bridko maščevalo vse krivice.

V Beogradu se nadaljuje večna kriza. Vlada je poslala parlament domov, da se med tem časom zopet sporazumeje med seboj razne radikalne struje, ki se danes bijejo med seboj. Za občinske volitve v Beogradu bosta menda vloženi že dve radikalni listi.

V tej krizi se je zopet zganil Radič, ki se je doslej po radikalnem povelju „zdravil“ v Dalmaciji. Sklical je v Zagrebu sejo svojega poslanskega kluba. Na seji so izključili iz stranke dosedanega ministra Nikića. Mesto njega hočejo poslati v vlado Pavla Radiča.

V tej splošni državni krizi bi moglo edino-le delavstvo iztrebiti korupcijo, streti reakcijo in izboljšati življenje za delovno ljudstvo. To spoznava vedno več proletarcev. To prebujenje med delavstvom sklepamo iz manifesta, ki ga je izdala prejšnji teden neodvisna delavska skupina „Zedinjenje“, ki poziva vse delavske politične struje, naj prenehajo z medsebojnim bojem in naj se združijo v eni močni delavski stranki, ki naj pri bodočih parlamentarnih volitvah pribori delavstvu zastopstvo v parlamentu in v javnem političnem življenju. Čeprav smo mi kot strokovna organizacija strankarsko neodvisni, vendar vsi člani delavskih strokovnih organizacij želimo, da bi se delavstvo tudi na političnem polju združilo.

Internacionalni pregled.

Nemčija. Uprava nemških drž. železnice je bila obsojena, da mora izpolniti vse razsodbe razsodišč ter je vsled tega morala vsem železniškim delavcem izplačati za čas od 1. januarja 1926 do 1. maja 1926 razliko na urne plače. Enako je obvezana z istim datumom na novo urediti draginjske krajevne doklade.

Volitev del. zaupnikov se je izvedla v Nemčiji ter je popolnoma zmagala naša sodružna organizacija, ki je dobila od skupno 345.786 volilnih upravičencev 214.249 glasov in tako 19 mest v glavnem zaupniškem svetu, ki šteje skupno 25 mest. Tako imajo absolutno večino.

Anglija. Organ angleške železniške industrije „The Railway Gazette“ prinaša 11. junija 1926 statistiko o zadnji železničarski stavki. Tu navajamo par interesantnih podatkov.

„Pozivu na stavko so se železničarji brez odlašanja odzvali. Stavke so se udeležile vse kategorije. Postajena čelniki, skladiščniki, prometni in deloma pisarniški uradniki, strojevodje, vlakovodje, kurjači, premikači itd. so kot en mož zapustili svoja mesta.“

Od 45.276 nastavljenecv je takoj stopilo v stavko 18.633 oseb, od 232.162 delavcev pa 197.001. Skoraj korporativno je stavkalo vse eksekutivno osebje, dočim je bila pretežna večina stavkokazov med pisarniškim osebjem in sicer okrog 24.000 nastavljenecv, ki pa niso mogli motiti stavke. Zelo dobro se je držalo strojno osebje, kjer je prišlo na 200 strojevodij le 3 stavkokazi. Stoprocentno pa so stavkali premikači.

Kongres društva pis. uradnikov se je vršil v Morecamble dne 6. in 7. junija v prisotnosti 700 delegatov, ki so soglasno osvojili poročilo o stavki ter sklenili še nadalje ostati sestaven del splošne žel. organizacije.

Nasproten predlog, da naj nastopajo samostojno, je bil odklonjen s 675 glasovi.

Denarno premoženje te organizacije znaša okoli 85 milijonov dinarjev.

Irska. Mezdni konflikt med železničarsko organizacijo in železniško družbo je na podlagi izreka obveznega razsodišča

urejeno. Plače nastavljenecv in strojnega osebja ostanejo iste. Plače ostalih železničarjev (delavstva in profesionistov) pa se znižajo za 50 do 70 Din na teden in to v treh terminih, tako da bo to znižanje izvedeno do 1. marca 1927.

Norveška. Ujedinjenje železničarskih organizacij napreduje, za enotnost sta se izrekli: splošna žel. organizacija in organizacija nastavljenecv. Preostaja le še organizacija strojevodij, ki še ni podala svoje izjave. (Pač Kastengeist, kot pri nas! Op. ured.)

Ameriške združene države. Povprečne plače železničarjev v Združenih državah so znašale v decembru 1925:

	dolarjev letno	dinarjev
Strojevodje . . .	3200	ali 190.000
Kurjači	2300	138.000
Vlakovodje . . .	2800	168.000
Progovni delavci	877	53.000
Delavniški delavci	965	58.000

In pri nas?

Avstralija. Boj za 44 urni tedenski delavnik. Železničarji v Neu-Süd-Wales so si izvojevali 44urni delavnik; glavni sodni dvor avstralskih zveznih držav pa je vpeljavajo tega delavnika prepovedal, češ, da nasprotuje državni zakonodaji, s katero je obvezno vpeljan 48urni tedenski delavnik, ki se brez spremembe zakona ne sme ne povišati in ne znižati. (Kdaj bodo pri nas tako izvajali zakone? Op. ured.)

Železniški štrajk na Kubi, ki je izbruhnil 15. maja vsled neupoštevanja že podpisanih pogodb od strani uprave in vlade, traja še dalje. Uprava nastopa proti železničarjem z vso strogostjo, jih meče iz stanovanj in zapira ter hoče na vsak način razbiti železničarsko organizacijo, vedoč, da bo potem lahko delalo, kot se ji bo ljubilo.

Proti takemu postopanju je energično protestiral ameriški strokovni savez ter se solidarno postavil na stran stavkujočih z moralno in materialno podporo.

Iz okrožnic.

Štednja pri izrabi kreditov. Vsem službenim edimcam saobračajnega odeljenja!

Kot pojasnilo k okrožnici št. 12-V-26, razglašeni pod št. 50.883-26 z dne 14. maja t. l., izdajamo naslednje direktive:

1. Ponavljamo že izdan nalog, da ne smejo šefi edinic sprejemati nikogar v službo brez predhodnega dovoljenja direktije (okrožnica št. 44-III-26).

2. K točki 8 okrožnice 12-V-26: Z mesečnimi in letnimi odmori ter z dopusti ne smejo biti zvezani od sedaj naprej nikaki stroški za nadomestovanja pri onih edinicah, kjer je zaposlenih več kot dvoje isto službo vršečih uslužbencev. Šef postaje šteje v tem oziru med prometnike le takrat, ako vrši z njimi prometno službo v polnem turnusu. Ako torej ne vrši prometne službe, ali jo vrši dnevno nekaj ur, ali le gotove dni kot zamenik prometnikov šteje sam za sebe, prometniki pa zase.

V srednje močnih postajah, kjer vršijo prometno službo 3 prometniki v razporedu 12/24, šef postaje pa samo svoje posle, prevzame ob odmoru enega izmed prometnikov šef postaje tudi prometno službo in sicer dnevno od 7. do 13. ali 8. do 14. ure, ostala prometnika pa delata potem službo v razporedu 18/30 (od 13. do 7. oz. 14. do 8. ure). V katerih postajah se krijejo odmori prometnikov na ta način, določi pristojni šef saobr. službe; slednji sporoči take postaje direktiji III/2.

Ce vršita v postajah, kjer ni nepretrgana služba, isto službo po 2 uslužbenca, se krije, če služba ne traja predolgo in ni prenaporna, odsotnost 1 uslužbenca s tem, da dela ostali sam službo dnevno (n. pr. savinjska, kočevska proga itd.).

Kot pri prometni službi, tako šteje tudi pri vseh ostalih službah — eksekutivnih in neeksekutivnih — vsaka postojanka zase. Rezervno osebje ne šteje med isto službo vršeče uslužbence, ter je popolnoma na razpolago pristojnemu šefu saobračajne službe.

Vzglei: 1. V postaji Središče so 4 kretničarji z 2 postojankama, služba se vrši v razporedu 24/24 — nadomestnik se dostavlja.

2. V Kresnicah je 5 kretničarjev in 2 postajalnici, službeni razpored je 16/24 — nadomestnik se ne dostavlja.

3. V Poljčanah so 3 prometni uradniki v razporedu 12/24 in 1 rezervni prometni uradnik za nadomestovanje, pri odmoru 1 prometnega uradnika vršita ostala 2 službo po razporedu 24/24 ali pa 18/30, ako sodeluje šef postaje.

Kadar je po zgornjem potreben nadomestnik, se mora pri prošnji zanj vselej izrecno navesti, da vršita službo, za katero je nadomestnik potreben, samo dva uslužbenca. Ko upoti šef saobračajne službe v to postajo nadomestnika, mora v pismenem rešenju ali v brzojavki to okolnost istotako izrecno ponoviti. S tem prevzema odgovornost za upravičenost substitucijskih stroškov šef postaje in šef saobr. službe. V navedenem pismenem rešenju, oz. brzojavki mora šef saobr. službe istočasno zaprositi direktijo za angaziranje kredita. Ako je ta na razpolago, direktija ne bo odgovarjala, ako ni, bo nadomestovanje razveljavila. Primer brzojavke,

ki jo odda saobr. šef: „Postaja Čakovec, čitaj: postaja Središče in direktija III. Postaja Čakovec pošlje kretničarja nadomestovat v Središče, kjer nastopi kretničar N. zaproseni 6 dnevni odmor. Akt št. 33375/26. V Središču vršita službo v postajalnici 1 in 2 samo po 2 kretničarja. Direktija se naproša, da angažira potreben kredit. Arhar.“

To rešenje oz. overovljen prepis priloži postaja Čakovec strokovniku.

Na enak način zahteva šef saobr. službe angaziranje kredita tudi za nadomestnike obolelih, suspendiranih, na orožne vaje odšlih, kontumaciranih ali iz sličnih vzrokov odsotnih uslužbencev. V rešenju umevno odpade označba glede števila uslužbencev in službenih mest.

V splošnem naj ne traja nobeno nadomestovanje preko 1. meseca. Ako bi bilo iz kakoršnegakoli vzroka vendar le potrebno, sporoči to šef saobr. službe pravočasno direktiji III/2.

Vse zgoraj navedeno velja tudi pri diriganju substitutov — delavcev s to izjemo, da angaziranje kredita odpade. Tozadeven kredit je namreč že angaziran v znesku, katerega so dobile edince za izplačevanje delavskih prejemkov.

3. Samo v računskem oziru podrejena postajališča revidirajo šefi matičnih postaj po določbah člena 26 dela III. „Pravilnika o staničnem računovodstvu“, dočim se računsko in administrativno podrejena postajališča revidirajo do nadaljnjega enkrat na mesec.

4. Zdravniški nadpregled se ne more smatrati kot potovanje po državnem poslu. Uslužbenec za taka potovanja torej ne pripadajo dnevnice.

5. Prekladanje pokvarjenih voz na račun saobračajnega odeljenja in pripravljanje vozovnih nakladov morajo postaje z večjim delavskim staležem oskrbeti z lastnimi delavci in so brzojavke za najetje pogodbenih delavcev v tem slučaju brezpredmetne.

6. V postajah, kjer ima osebje poleg 12/24 urne službe še mesečne odmore, se ti ukinejo, če manjkajo nadomestniki za kritje bolnih, suspendiranih, kontumaciranih ali vseh podobnih vzrokov odsotnih uslužbencev.

7. Na progah s šibkejšim prometom se mora število revizijskih sprevidnikov primerno znižati; pri majhnih garniturah (2—3 potniški vozovi) naj vrši revizijo vlakovodja sam. Tudi spremljanje gotovih potniških vlakov po prtljažnikih bo moralo odpasti.

Gospodji šefi saobr. službe in transp. kontrolorji naj zadevo proučijo in stavijo tekom meseca junija konkretne predloge.

Vodilne postaje morajo skrbeti, da so redni tovrstni vlaki izrabljeni do polne teže; vsaka nepotrebna dodelitev vlakospremnega osebja k tovrstnim vlakom mora prenehati. Šefi saobr. službe vršijo nad izrabo stroja in uporabo vlakospremnega osebja stalno kontrolo ter poročajo takoj o nedostatkih. Za direktorja: Inž. Schneller s. r.

756/26.

Vsem podružnicam naročamo, da nam vsako ukinitve odmorov, dopustov, podaljšanje delavnega časa nujno javijo, da zamoremo ukreniti potrebne korake. Osemurni delavnik je v nevarnosti in napeti bo treba vse sile, da napad odbijemo in si zagaraniramo osemurno delo.

Poziv.

Podružnica Maribor I.
Maribor II.
in Maribor III.
„Ujedinjenega Saveza Železničarjev Jugoslavije“.

Podpisana centrala Vas vpraša, ali je res, da je v Mariboru izstopilo iz organizacije že okrog 900 članov? To novico govore okrog inž. Gustinčič, strojevodja v p. Marcel Žorga in študent Kermavnar, češ, da je to dokaz nazadovanja naše organizacije, ker ne stoji na pravem stališču ujedinjenja.

Vaši obračuni iz maja in junija kažejo pač prirastek 130 članov in izstop 15 članov. Ali so Vaši obračuni lažnjivi in pripovedovanje zgoraj omenjenih prijateljev Ujedinjenja resnični, ali obratno. Pričakujemo odgovor.

USŽJ. Centrala Ljubljana.

Izjava.

Podpisani izjavljam, da nisem nikoli pristal na to, da se me izvoli v odbor „Hrvatskega radniškega Saveza“, ki so ga ustanovili radičevci v Mariboru in je prišlo tedaj moje ime, ki sem ga čital šele v „Kmetiskem listu“, proti moji volji in v zvezo s to organizacijo.

Ivanuša Franc, mizar.

Podružnicam, funkcionarjem.

V Hrvaškem „U. Ž.“ od 15. julija 1926 prinašamo par zanimivih odgovorov zagrebške direktije in ministarstva saobračaja ter članke o splošnem položaju. Opozarjamo vse, da si ta časopis pazno prečitajo. Dobe ga pri tajniku podružnice.

Uredništvo „U. Ž.“